

การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะของครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการ ในการผลิตสื่ออิสลามศึกษาเพื่อเด็กพิการ

ภาวันตี หะยียามา*, นิเลาะ แวอุเซ็ง**

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม (IEAMP) คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

** รองศาสตราจารย์ ดร.และ อาจารย์ สาขาสาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม (IEAMP) คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะของครูและพี่เลี้ยง 2) เพื่อศึกษาระดับความรู้และทักษะในการพัฒนาชุดฝึกอบรม และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูและพี่เลี้ยงต่อการใช้ชุดฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการประจำหน่วยบริการสะนิงและหน่วยบริการยะหริ่ง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี จำนวน 10 คน เลือกโดยวิธีการเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบเทคนิคการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบเอดดี้ (ADDIE Model) เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสื่อการสอน ประกอบไปด้วย หลักสูตรฝึกอบรม แผนการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม และเครื่องมือวัดผลและประเมินการฝึกอบรม ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนก่อนและหลังการฝึกอบรม และแบบประเมินทักษะการผลิตสื่อการสอน ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุดการฝึกอบรมด้วยรูปแบบเทคนิคการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบเอดดี้ (ADDIE Model) เพื่อพัฒนาทักษะการผลิตสื่อการสอนสำหรับครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี ผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดมีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องทุกประเด็น 2) ผลการทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนก่อนและหลังการฝึกอบรม และ 3) ผลการประเมินทักษะการผลิตสื่อการสอนภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุดฝึกอบรม, ครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการ, สื่ออิสลามศึกษา

The Development of a training package to enhance the knowledge and skills of teachers and nannies with disabilities In the production of Islamic education media for children with disabilities

Pawantee Hayeeyama, Niloh Wae-u-seng**,*

* Master Degree Student, Islamic Educational Administration and Management Program (IEAMP) Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkhla University, Pattani Campus

** Assoc. prof. Dr. and ²Lecturer, Islamic Educational Administration and Management Program (IEAMP) Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkhla University, Pattani Campus

Abstract

Children with disabilities consider as vulnerable groups that need greatly special cares. However, there is still a lack of Islamic education materials especially for Muslim disable students. This research aims: 1) to develop creating Islamic education media skills for children with disabilities for teachers and babysitters in Service Units under the Special Education Centers, Pattani Province, 2), to compare the teachers and babysitters achievement engaging before and after the training, and 3), to evaluate the satisfaction with the training on creating Islamic education media for children with disabilities. The sample used in this research were 10 teachers and babysitters at the Special Education Service Center, Pattani province, selected by using a purposive sampling method. The research tools comprised of problem condition and training needs assessment questionnaire, media creation skills observation form, training materials on media creation, pre-post test of the training skills, and the satisfaction questionnaire. The data were analyzed using percentage, mean and standard deviation. The research results reveal that :1) After get trained, teachers and babysitters' s knowledge, understanding and media creation skills, overall, were at the highest level ($\bar{x}$ = 4.65), when considered individually, it was found that the samples had the level of knowledge, understanding and media-making skills at the highest level ($\bar{x}$ = 4.40 – 4.90), 2) the comparative result of the achievement ascending from development after training was higher than before the training, and 3) the results of the satisfaction assessment of the sample group towards training on creating media in 3 dimesion as follows: input

factors were initiated the satisfaction level was the highest ($\bar{x} = 4.81$), when measured individually, it was found that the level of opinion was at the highest level for all items ($\bar{x} = 4.60 - 5.00$), process factors were established the satisfaction level was at the highest level ($\bar{x} = 4.80$), when considered individually, it was found that the level of opinion was at the highest level for all items ($\bar{x} = 4.70 - 5.00$), and output factors were originated at the highest level of satisfaction ($\bar{x} = 4.86$), when considered individually, it was found that the level of opinion was at the highest level in all of them ($\bar{x} = 4.70 - 5.00$).

Keywords : training package, teacher and nannies, Islamic media

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 มาตรา 10 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสกว่า รัฐต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และในหมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี, 16:2562) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 ระบุว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคล และได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล (แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา, 16:2562)

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา, 17:2562) มาตรา 3 “ครูการศึกษาพิเศษ” หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไปและปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

(1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

(3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผน การจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง

สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนรู้ การสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมายให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพ เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการอื่นใดทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ

เด็กพิการเป็นเด็กกลุ่มหนึ่งที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้ได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาดังกล่าว (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555) และจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) ปี 2551 มีเนื้อหาสาระในข้อ 7 ระบุว่า ให้รัฐดำเนินการที่จำเป็นเพื่อประกันว่าเด็กพิการได้รับการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกับเด็กอื่น ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก ให้เด็กพิการมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นโดยเสรีในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อตน ทั้งนี้ ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็กนั้นบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับเด็กทั่วไปและได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับวัยและความพิการ (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2554)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่จัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก คนพิการ รวมทั้งสนับสนุนการเรียนการสอน การจัดทำสื่อ จัดสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องโดยให้บริการแก่บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ทั้ง 9 ประเภทตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือ การเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทาง

พฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน ในการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มใช้หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ กระตุ้นพัฒนาการและพัฒนาศักยภาพให้ เทียบเคียงกับพัฒนาการเด็กทั่วไปให้มากที่สุด

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ 1) จัดและส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนรวม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 3) จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ 4) จัดระบบช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ 5) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา 6) เป็นศูนย์ ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ 7) จัดรับสนับสนุนการจัดการเรียนรวม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด 8) ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือ ตามที่ได้รับมอบหมาย และได้ดำเนินการตามนโยบายลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาโดยจัดตั้งหน่วย บริการอำเภอ เพื่อให้เด็กพิการสามารถรับบริการได้สะดวก และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มศักยภาพ และมีพัฒนาการศักยภาพที่ดีขึ้น โดยจัดตั้งเป็นหน่วยบริการจำนวน 12 หน่วย เพื่อให้บริการที่ครอบคลุมทั้ง 12 อำเภอ ได้แก่ 1 หน่วยบริการสะเนิง, 2 หน่วยบริการอำเภอยะหริ่ง, 3 หน่วยบริการอำเภอหนองจิก, 4 หน่วยบริการอำเภอปะนาเระ, 5 หน่วยบริการอำเภอแม่ลาน, 6 หน่วยบริการอำเภอโคกโพธิ์, 7 หน่วยบริการ อำเภอมายอ, 8 หน่วยบริการอำเภอยะรัง, 9 หน่วยบริการอำเภอไม้แก่น, 10 หน่วยบริการอำเภอกะพ้อ, 11 หน่วยบริการอำเภอทุ่งยางแดง และ 12 หน่วยบริการอำเภอสายบุรี โดยในปีการศึกษา 2562 มีจำนวน นักเรียนหน่วยบริการ รวมทั้งสิ้น 500 คน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี และหน่วยบริการทั้ง 12 อำเภอ จัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กพิการและได้ประกาศใช้รูปแบบการสอนแบบมีโครงสร้าง (Structured Teaching) เป็นแนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งรูปแบบในการสอนแบบมีโครงสร้าง (Structured Teaching) ประกอบด้วย 1) โครงสร้างทางกายภาพ (Physical Structure) 2) การเรียนรู้ผ่านการเห็น (Visual Strategies) 3) ตารางกิจกรรม (Schedule) 4) ระบบงาน (Work System) เป็นกระบวนการที่เน้นสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมายของ รายละเอียดต่าง ๆ ว่ามีเกี่ยวข้องกันอย่างไร ผู้เรียนสามารถจัดระบบความคิด วัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรมต่าง ๆ มีความสนใจ ถูกทำให้เบี่ยงเบนหรือหันเหความสนใจ การเปลี่ยนความสนใจ มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเวลา เป็นกระบวนการการเชื่อมโยงภาพที่เห็นกับวัตถุอุปกรณ์ในมิติต่าง ๆ ผู้เรียนสนใจในรายละเอียดหรือเลือกในส่วนที่สนใจ จึงทำให้กลายเป็นการติดอยู่กับกิจวัตร การจัดการเรียนการสอนแบบมีโครงสร้างเกิดมาจากการกระตุ้นภายใน ไม่ใช่การให้รางวัลและการลงโทษ ใช้ความสามารถเป็นแรงจูงใจ แทนที่จะใช้ผลที่ตามมาเป็นแรงจูงใจซึ่งพบว่านักเรียนมีพัฒนาการในทักษะพื้นฐานดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำเป็นต้องมีสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามามี

ส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) และผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นกฎหมายทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญ ของสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ข้อ 5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไป พร้อมๆ กันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้ง ด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาฯ มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนา แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น ๆ ดังนั้น สื่อการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยผ่านครู

นอกจากครูจะมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนแล้ว ครูจะต้องพัฒนา ตนเองให้มีคุณภาพควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ตนเองมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ สามารถศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ปัญหา และหากจะพิจารณาถึงสภาพการณ์พัฒนาวิชาชีพครู ใน ระยะที่ผ่านมาจากรายงานการสังเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูและบุคลากรทางการศึกษา

เพื่อพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ให้ สามารถสร้างสื่อการสอนที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและความจำเป็น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาทักษะการสร้างสื่อการสอนเพื่อเด็ก พิการ เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถจัดทำสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการ และ สอดคล้องกับประกาศของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบมีโครงสร้าง (Structured Teaching) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ โดยครูผู้สอนสามารถปรับใช้รูปแบบ การสอนแบบมีโครงสร้างในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับอิสลามศึกษา เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติ เกี่ยวกับอิสลามศึกษาในชีวิตประจำวันอย่างง่ายได้ โดยใช้การเรียนรู้ผ่านการเห็น (Visual Strategies) ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนหน่วยบริการในการประชุม ผู้ปกครอง ที่พบว่านอกเหนือจากทักษะพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนแล้วผู้ปกครองหลายท่านมี ความต้องการให้นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับอิสลามศึกษา

จากความต้องการและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจในการพัฒนาทักษะของครูและพี่เลี้ยงเด็ก พิการในการสร้างสื่ออิสลามศึกษาสำหรับเด็กพิการมุสลิม โดยเน้นการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ มีโครงสร้าง (Structured Teaching) มาปรับใช้ เพื่อให้เด็กพิการสามารถเรียนรู้และปฏิบัติหลักการปฏิบัติ สำหรับการเป็นมุสลิมเบื้องต้น ในการสร้างสื่อการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้ผ่านการ เห็น (Visual Strategies)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะของครูและพี่เลี้ยง
2. เพื่อศึกษาระดับความรู้และทักษะในการพัฒนาชุดฝึกอบรม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูและพี่เลี้ยงต่อการใช้ชุดฝึกอบรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดฝึกอบรมการสร้างสื่อการสอนเพื่อเด็กพิการสำหรับครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ 2) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอน และ 3) ทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา

2. กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการประจำหน่วยบริการสะเนิงและหน่วยบริการยะหริ่ง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี จำนวน 10 คน การเลือกโดยใช้วิธีการแบบเจาะจง จากหน่วยบริการที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหน่วยบริการต้นแบบ ที่มีพี่เลี้ยงเด็กพิการมีพื้นฐานสามารถสอนอิสลามศึกษา

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ชุดฝึกอบรมการสร้างสื่อการสอนเพื่อเด็กพิการสำหรับครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี ประกอบไปด้วย 1) หลักสูตรฝึกอบรม 2) แผนการฝึกอบรม 3) สื่อประกอบการฝึกอบรมและ 4) เครื่องมือวัดและประเมินผลการฝึกอบรม ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนก่อนและหลังการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม และแบบประเมินทักษะการผลิตสื่อการสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมการสร้างสื่อการสอนเพื่อเด็กพิการ สำหรับครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้แนวคิดการพัฒนานวัตกรรมการสอนเบื้องต้นโดยใช้หลักการออกแบบของ ADDIE model เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ตามทฤษฎีของ โนลส์ (อรัญย์ ศักดิ์สูง, 2543) เพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในระยะสั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิค ADDIE model และได้บูรณาการเข้าด้วยกันกับหลักการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ จากนั้นได้นำมาประมวล สังเคราะห์ เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และพัฒนาเป็นชุดฝึกอบรมการสร้างสื่อการสอนเพื่อเด็กพิการ สำหรับครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี โดยพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วย “การวิเคราะห์-การออกแบบ-การพัฒนา-การนำไปใช้-การประเมิน” ดังรายละเอียดคือ

1. การวิเคราะห์ (Analysis Phase) การทำความเข้าใจปัญหาการเรียนการสอน เป้าหมายรูปแบบการสอนและวัตถุประสงค์ที่จะสร้างขึ้นตลอดจนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และความรู้พื้นฐานและทักษะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องมี โดยวิเคราะห์จากพฤติกรรมใหม่ที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ข้อจำกัดในการเรียนรู้มีอะไรบ้าง

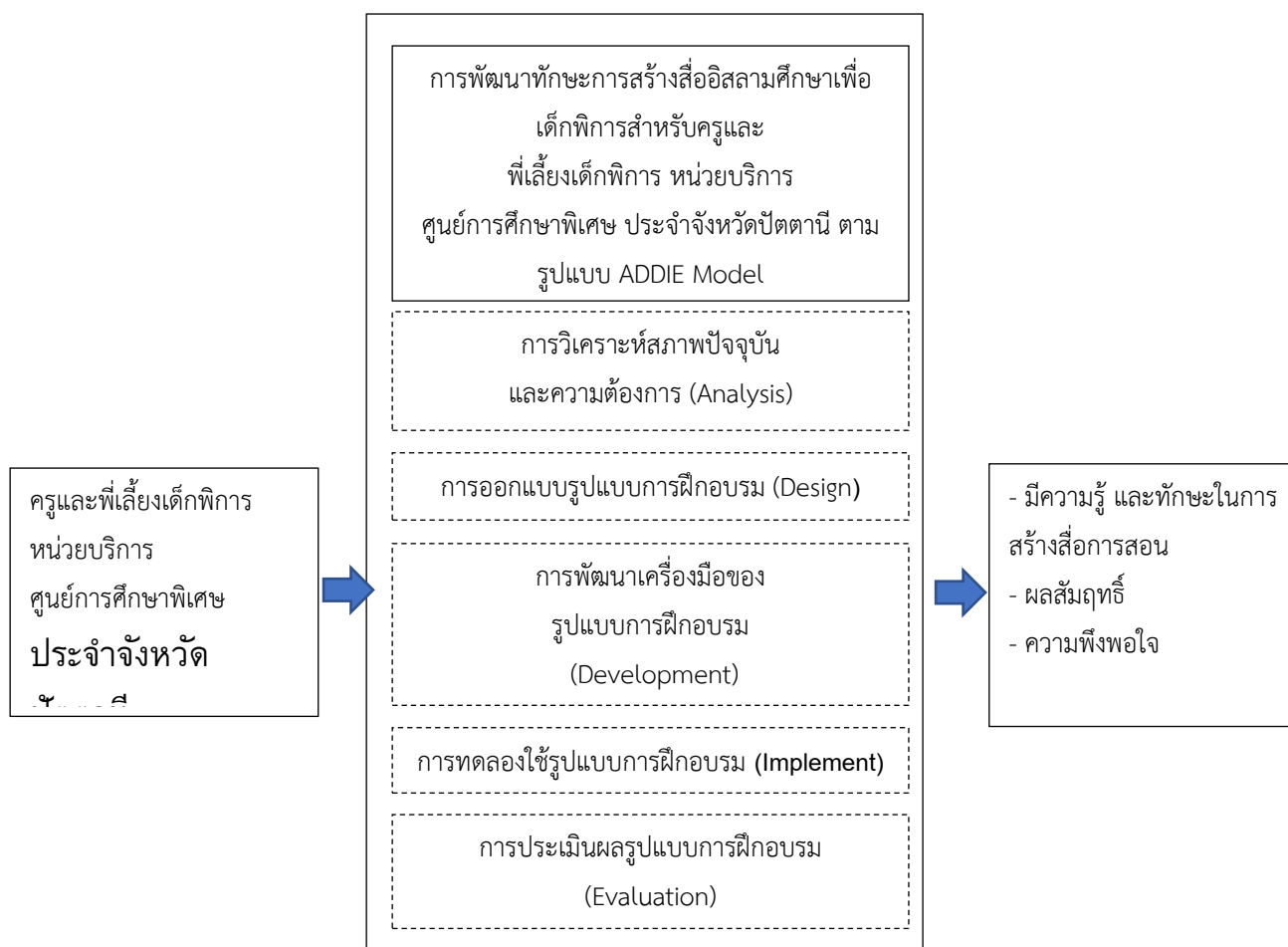
2. การออกแบบ (Design Phase) การสร้างจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเครื่องมือวัด ประเมินผล แบบฝึกหัด เนื้อหา วางแผนการสอนและเลือกสื่อการสอน

3. การพัฒนา (Development Phase) การออกแบบ ส่วนต่าง ๆ สร้างเครื่องมือวัด ประเมินผล สร้างแบบฝึกหัด สร้างเนื้อหา และการพัฒนาโปรแกรมสำหรับสื่อการสอน เมื่อเรียบร้อยแล้วทำการทดสอบเพื่อหาข้อผิดพลาดเพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไข

4. การนำไปใช้ (Implementation Phase) การสอนโดยอาจจะเป็นรูปแบบชั้นเรียน การฝึกอบรม หรือห้องทดลอง หรือรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อนำสื่อไปใช้

5. การประเมิน (Evaluation) การนำสื่อที่พัฒนาไปทดลองใช้ เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ ตลอดจน ประเมินผล เสร็จแล้วก็นำเอาปัญหาหรือข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริงอีกครั้ง

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพประกอบที่ 1

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการดำเนินการวิจัยด้วยรูปแบบของ ADDIE Model ในการออกแบบ การฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการสร้างสื่ออิสลามศึกษาด้วยชุดฝึกอบรม ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ (A : Analysis) การออกแบบ (D : Design) การพัฒนา (D : Development) การทดลองใช้ (I : Implementation) การประเมินผล (E : Evaluation) โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ (Analysis) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สภาพปัญหา ความต้องการและ ข้อเสนอแนะจากการประชุมผู้ปกครองนักเรียนหน่วยบริการ เพื่อศึกษาปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาและความคาดหวัง เด็กพิการที่เข้ารับบริการที่หน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดปัตตานี และหาวิธีแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กพิการ จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า ซึ่งเป็นครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการประจำหน่วยบริการ จำนวน 10 คน มีจำนวน 4 คนเท่านั้น ที่เคย เข้ารับการอบรมด้านการสร้างสื่อการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการเห็น (Visual support) ซึ่งพอมีพื้นฐานความรู้อยู่บ้าง และอีกจำนวน 6 คน ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการเห็น (Visual support) และการสร้างสื่อการสอนในลักษณะ visual book ซึ่งทุกคนสนใจและมีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยดำเนินการด้วยรูปแบบ ADDIE Model ที่ผู้วิจัย ได้ดำเนินการพัฒนากลุ่มตัวอย่างประจำหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานีตาม กระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ (A : Analysis) การออกแบบ (D : Design) การพัฒนา (D : Development) การทดลองใช้ (I : Implementation) การประเมินผล (E : Evaluation)

2. การออกแบบ (Design) จากการศึกษาสภาพปัจจุบันรวมทั้งความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัย จึงดำเนินการศึกษารูปแบบการฝึกอบรมตามขั้นตอนของ ADDIE Model โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการออกแบบการฝึกอบรมจากเอกสาร ตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ กำหนดขอบเขตเนื้อหา และวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม

2.2 ออกแบบสื่อ และกิจกรรมในการอบรมต่าง ๆ

2.3 ออกแบบเครื่องมือในการวัดและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ

2.4 กำหนดกิจกรรมการอบรมและรูปแบบการฝึกอบรม ระยะเวลาในการอบรม โดยผู้ที่ดำเนินการ ฝึกอบรม เป็นวิทยากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ ในด้านการศึกษาพิเศษ และในการอบรมเน้นการลงมือปฏิบัติจริง

2.5 การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและถูกต้องของ เนื้อหา

3. การพัฒนา (Development) ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาสื่อและชุดฝึกอบรม ดังนี้

3.1 นำชุดฝึกอบรมและสื่อที่ใช้ในการอบรม ที่ได้จากขั้นตอนการออกแบบ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

3.2 ปรับปรุงแก้ไขสื่อที่ใช้ในการอบรม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำเอกสารประกอบการ ฝึกอบรมเป็นลักษณะรูปเล่มที่สมบูรณ์

4. การทดลองใช้ (Implementation) นำชุดฝึกอบรมและสื่อที่ใช้ในการอบรม ไปฝึกอบรมกับ กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มี

จำนวนทั้งสิ้น 10 คน หลังการฝึกอบรมประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมและทักษะการสร้างสื่อการสอนเพื่อวัดความก้าวหน้าของการฝึกอบรมโดยวิทยากรร่วม

5. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินผลโดยรวมหลังการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสร้างสื่ออิสลามศึกษาเพื่อเด็กพิการ เพื่อตรวจสอบผลหลังการฝึกอบรม โดยประเมินจากผลการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมแล้วนำมาเปรียบเทียบกัน รวมทั้งประเมินจากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาทักษะการสร้างสื่ออิสลามศึกษาเพื่อเด็กพิการสำหรับครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี ได้ก่อให้เกิดผลการพัฒนาในหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานีอย่างแท้จริง และเป็นการแก้ไขปัญหาที่เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยบุคลากรกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน วางแผนการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาและออกแบบตามรูปแบบ ADDIE Model ในการฝึกอบรม นำไปสู่การปฏิบัติ การประเมินผลที่แท้จริง ซึ่งผู้วิจัยได้พบประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะการสร้างสื่ออิสลามศึกษาเพื่อเด็กพิการสำหรับครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี โดยประเมินจากความรู้ความเข้าใจและทักษะการสร้างสื่อการสอน พบว่ามีผลอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจและทักษะการสร้างสื่อการสอน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.40 - 4.90)

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการพัฒนาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสร้างสื่อการสอน ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X}$ = 4.60 - 5.00)

3.2 ด้านกระบวนการ (Process) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X}$ = 4.70 - 5.00)

3.3 ด้านผลผลิต (Output) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X}$ = 4.70 - 5.00)

สรุปผลการดำเนินการพัฒนาทักษะการสร้างสื่ออิสลามศึกษาเพื่อเด็กพิการสำหรับครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี หลังจากผ่านการพัฒนาตามที่กำหนดไว้ทีละขั้นตอนอย่างมีระบบ ส่งผลทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับการสร้างสื่อการสอน และ

สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการพัฒนางานในหน้าที่ของตนเอง การออกแบบสื่อการสอน ตลอดทั้งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสื่อสนับสนุนผ่านการมองเห็น (Visual Support) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือในการช่วยพัฒนาสื่อการเรียนการสอนของครูได้ง่ายยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อการพัฒนาทักษะการสร้างสื่ออิสลามศึกษาเพื่อเด็กพิการสำหรับครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี

1. การพัฒนาทักษะการสร้างสื่อการสอน โดยประเมินจากความรู้ความเข้าใจและทักษะการใช้ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม พบว่ามีผลอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการพัฒนาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะชุดฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสร้างสื่อการสอนเน้นการลงมือปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดเวลา

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.81$) ด้านกระบวนการ (Process) มีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$) และด้านผลผลิต (Output) มีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$)

สรุปได้ว่าการพัฒนาทักษะการสร้างสื่ออิสลามศึกษาเพื่อเด็กพิการ ด้วยการรูปแบบของ ADDIE Model ส่งผลทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนทักษะในการสร้างสื่อการสอนดีขึ้น เนื่องจากเป็นกิจกรรมการฝึกอบรมที่มีรูปแบบที่ดี มีประสิทธิภาพ ผู้เข้ารับการอบรมมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอบรม เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ และออกแบบกิจกรรมการอบรมร่วมกัน ทำให้เกิดความน่าสนใจ และกระตุ้นความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนิเทศ และติดตามผลการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

2. ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านการสร้างสื่อการสอนอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เอกสารอ้างอิง

กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ. 2540. แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์.

กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

การศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. สืบค้นจาก : www.o pep.go.th

กิดานันท์ มลิทอง. 2543. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

_____. 2544. สื่อการสอนและฝึกอบรม: จากสื่อพื้นฐานถึงสื่อดิจิทัล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

_____. 2548. เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์.

www.blog.msu.ac.th/?p=4833. (เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2559)

คำรณ ไพรยเงิน. 2550. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องเทคนิคการเพิ่มผลผลิตด้านบุคลากร: กรณีศึกษา

พนักงานฝ่ายผลิตแผนกบรรจุผลิตภัณฑ์กลุ่มสื่อสารโทรคมนาคมไร้สายบริษัทดิจิทัลโฟนจำกัด.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ

โรฒ.

จริยา เหนียนเฉลย. 2546. เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. พิมพ์ดี จำกัด.

จินตนา พงศ์ถิ่นทองงาม. (2543). การพัฒนาหลักสูตรอบรมเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคลอง

มหาสวัสดิ์และคลองโยงสำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัด

นครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

จินตา อูสมาน. 2549. ประสิทธิภาพประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน

โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2529. เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร

แห่งประเทศไทย.

ชูชัย สมितिไกร. 2554. การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ทิพย์พับบลิเคชั่นจำกัด.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

ชมบัติ ยีวาค. 2554. สภาพและปัญหาการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในการเรียนการสอนของครูใน

โรงเรียนเครือข่ายบ้านแปะบุญ อำเภอบาเจาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส

เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ซูมัยยะห์ สาและ. 2551. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาการอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณรงวิทย์ แสนทอง. 2548. การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์
- นิพนธ์ สุขปรีดี. 2521. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- นิรมล ศตวุฒิ. 2543. การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิรันดร์ สาโรวาท. 2552. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของแกนนำในการป้องกันและแก้ปัญหาเชื้อเอชไอวีและโรคภูมิคุ้มกันบกพร่องในชุมชนมุสลิม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียนภาควิชานโยบายการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิเลาะ แวอุเซ็ง. 2551. การบริหารการศึกษาในอิสลาม. ปัตตานี : ภาควิชาอิสลามศึกษา. วิทยาลัย
- นุรีซัน ดอเลาะ. 2551. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การพัฒนาและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมา จันทวิล. 2556. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานโดยใช้หลักการจัดการความรู้ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการฝึกอบรมของนักพัฒนาบุคลากร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปัทมาพร ชเลิศเพ็ชร. 2551. การพัฒนาหลักสูตรอบรมกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับผู้นำท้องถิ่นในภูมิภาคการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์สาขาวิชาอาชีวศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความรู้ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิจิตรา ธงพานิช 2559. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการย้อนกลับ (Backward Design) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน. การประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์วิจัยครั้งที่ 1 (ออนไลน์) สืบค้นจาก: www.conference.edu.ksu.ac.th. (เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2559)
- มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัย.

- มาหามะ สะมาอุง, 2554. ปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มิ่งขวัญ ภาคส์ญไชย, 2555. การวิจัยและพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาตรี. ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มุสลีฮะฮ์ สุหลง. 2557. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มุฮัมมัดอะฎียะฮ์ อัล-อับรอฮ์ . 2521. การศึกษาในอิสลาม. แปล โดย มุฮัมมัดอมิน บินกาสัน. กรุงเทพฯ : อัล-ญีฮาด
- มุฮัมมัดนาเซ สามะ. 2552. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รมย์ฤดีเวสน์. 2554. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงและทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองเพื่อเสริมสร้างจิตบริการสำหรับพนักงานสายการบิน. ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วาร์ฎี อัสวโกดิน. 2554. การพัฒนาหลักสูตรอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิภา อุดมฉันท. 2544. การผลิตสื่อโทรทัศน์และสื่อคอมพิวเตอร์: กระบวนการสร้างสรรค์และเทคนิคการผลิต. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- สำลี รักสุทธี. 2553. คู่มือการจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและแผนฯประกอบสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา.
- สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. 2553. ข้อมูลโรงเรียนเอกชนในระบบสังกัดสำนักงาน(เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2559).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.
- สืบค้นออนไลน์. ม.ป.ป. ระบบการเรียนการสอนรูปแบบ ADDIE (ออนไลน์). สืบค้นจาก:

- อรรถัย คักดีสูง. 2543. การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างทฤษฎี แอนดราโกจี (Andragogy) ของมัลคอล์ม โนลส์กับวิธีการสอนในหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงของสถาบันพัฒนาผู้บริหาร การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการศึกษานอกโรงเรียน, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อ้วนน้อย อาลีกาแห. 2553. ปัญหาและความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอน อิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถม และมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อาหะมะ สะอะ . 2554. สภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูผู้สอนอิสลามศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา.
- อิสมาแอล หลีเส้น. 2557. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. อิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ฮาสาน๊ะ จิเหม. 2557. สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียน ประถมศึกษา จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารและการ จัดการการศึกษาอิสลามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ภาษาอังกฤษ

- Brown, James W. and Others. 1977. *AV Instructional Technology Media and Methods*. New York: McGraw Hill Book.
- Clark, Barbara. 1997. *Growing Up Gifted*. 5th ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Gerach, Vernon S. and Ely, Donald P. 1971. *Teaching and Media a System Approach*. New York: Prentice Hall.
- John R. Schermerhorn. 2002. *Management*. New York: John Wiley & Sons.
- Knowle, M.S. 1980. *The Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy*. Chicago: Follett.

- Nadler, L. 1989. **Developing Human Resource**. 3rd San Francisco: Jossey-BassRoyal Canadian Mounted Police. 1990. **System Approach to Training Design and Delivery Course (SATTD) Manual**. Ottawa Canada: Canadian Police College.
- R. Wayne Mondy, Robert MM. Noe; & Shane R. Premeaux. 2002. **Human Resource Management**. Boston: Allyn and Bacon.
- Tyler, Ralph W. 1950. **Basic Principle of Curriculum and Instruction**. Chicago; The University of Chicago press.
- Taba, H. 1962. **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt Brace & World.